

Tysk snedseglare - eller "Det är dans uppå fördäck i natt"

Idyllisk veckohelgsförsommarkväll på Gålöbasen 1956. T38 (FC Lt C Fredholm) är jourbåt, även för Kustflottan. Undertecknad, signalman på T 41, som typisk landsortsgrabb (!), utan större intressen att bevaka inne i huvudkommunen, har övertalats att byta till sig jourtjänstskygnet. Det kostade, om jag minns rätt en halva whisky, men oftast motsvarande tjänst när vi någon gång förtöjde på landsbygden... Som signalist på jourbåten satt man även några pass i Gålöbasens telefonväxel, som var ilandplockad från något av pansarskeppen, sades det. Den var tekniskt sett ännu äldre...

Plötsligt larmas det per telefon och över "högtaleriet" på Gålöbasen, som på den tiden inte hyste annat än 4:e mtbdiv, beordras jourbesättningen ombord och omedelbar klargöring för gång. Massor av folk uppenbarar sig plötsligt på kajen och det blir till slut några "extra gubbar" på däck och i maskin, när T 38 synnerligen snabbt drar iväg.

FC orienterar om att vi skall nedåt Muskö. En tysk segelbåt har observerats snoka runt därinne bland holmarna och den skall snarast undersökas, avväpnas och arresteras samt avisas, men inte sänkas, allt efter omständigheter, behov och bedömande.

IKFN studeras intensivt och Uppbördsstyrman låser med allvarlig min upp vapenstall och tar fram k-pistar m/45, skarp ammunition, stålhjälmarna och lädergehäng, medan däcksgästarna rotar i "lådan" med den stora gummiflotten på fördäck (under gång i full fart, över 36 knop) Alla försöker erinra sig hur man får in erforderlig luft i åbåket. Skall man behöva blåsa upp den "för hand"? Det ser inte helt normalt ut med kryllande verksamhet framför bryggan på en mtb under forcering.

Alf Andersson och undertecknad laddar k-pistmagasin, och eftersom stålhjälmen envisas med att ramla ned över ögonen på mig, men sitter skapligt högt på "Affen", får det bli han som skall ingå i äntringsstyrkan. Det är säkert flera hundra år sedan kommandot "Äntergastar från bord" gavs i svenska flottan och rutinerna har tydligen ändrats... Innan vi har löst problemen ifall bälte och magasinsväska skall sitta utanpå eller under flytvästen, susar T38 runt en liten ö och där ligger plötsligt den lede fienden till ankars med beslagna segel!

Snabbstopp - och när även ekot från de rytandet motorerna tystnat gungar både T38 och den stora tyska segelbåten sakta i aktersvallet, som rullar in efter oss. Inte en människa syns eller hörs på "fiendefarkosten", idyllen störs enbart av svärande (soloprestation) av allt svettigare högbåtsman och besvaras i samma tonart i kör (av däcksgästarna) som drar upp, vecklar ut, slätar till och sjösätter (välter i sjön) samt blåser upp (ungefär i den ordningen) T38:as gummibåt -lyckligtvis på den låring som vetter från tysken.

Äntringsstyrkan under befäl av FC ramlar ned i gummibåten och den rör sig sedan spindeligt på olika kurser i ungefärlig bäring mot det tyska målet. Uppenbarligen är det svårt att vara stridsberedd och paddla med hjälm, livväst och k-pistar. Flytetyget är dessutom i stort sett runt och har en klar tendens att snurra motsols. Under tiden flottans män gör detta anlopp (ganska länge) stör inget annat ljud än lite plask den djupa tystnaden. I denna "idylla-sautan" (det finns Björkholmsbor i besättningen) når spänningen oanade höjder hos åskådarna på T38, som alla på en lång rad utmed relingen spanar intensivt mot dramats aktörer. Ännu några k-pistar syns på däck, men det verkar inte finnas ammunition till dem (torpedtuberna är också tomma!)

Spänningen är nu i det närmaste outhärdlig, även om örlogsflaggan hänger orörlig rakt ned och ingen vindpust heller når den tyska svart-röd-gula symbolen i aktern på segelbåten. Gummibåtens tappra besättning tycks på något sätt ha äntrat och därefter fullständigt bemäktigat sig segelbåten. I övrigt är allt fortfarande stilla och fridfullt. "Alles still und friedvoll" som det heter på tyska... Vi har så smått börjat öva på lämpliga uttryck och fraser...

Plötsligt hörs höga rop och grenar knakar när springande figurer närmar sig ur skogskanten på den närmaste ön. Kan det redan vara hemvärnet som ryckt ut eller rentav Kustjägarna?

Det är en äldre tysk i 100 kg+ klassen, med en något yngre och mindre modell till blond fru och två halvvuxna barn (halbgewachsene kinder?) De kastar sig i en julle (av mahogny!) och ror furiöst mot sin båt. Tysken har shorts (lederhosen?), skärmmössa med guldmärke i och viftar av någon anledning ideligen med bägge armarna. Återigen frestas den samlade marina soldatesken att göra mantelrörelse på k-pist m/45, men ingen hinner göra något innan den svenska äntringsstyrkan står öga mot öga med seglarna.

FC, som har satt på sig vit skärmmössa och tagit med enligt senaste Ufs gällande sjökort (i fodral) visar med svepande och eleganta handrörelser på omgivningarna samt på motsvarande position i kortet, varefter ett mycket kort meningsutbyte på tyska följer. De övriga ur äntringsstyrkan, som bär stål hjälm och synbart besvärade fingrar på sina k-pistar, har diskret dragit sig undan ett stycke akterut på det glänsande teakdäcket och synes där trampa lite nervöst av och an med sina grova kängor.

När de svenska örlogssjömännen kort därefter återvänder mot moderfartyget är kursen nästan rak, paddlarna rör sig ganska taktfast och k-pistarna tycks ligga på durken i flottan, liksom stål hjälmarna, eftersom det bara är FC:s vita mösskapell som lyser i kvällssolen.

T38 eskorterar sedan stilfullt och höviskt Sveriges gäster i den tyska turistbåten till en lämpligare ankarplats för natten, utanför militärt skyddsområde. Det sker dock inte utan vissa svårigheter, eftersom marschmotorerna inte riktigt vill hålla samma fart som segelbåten. Problemet löses emellertid så fort sig göra låter (fritt vatten), genom att svenska flottans vinthund, typ motortorpedbåt mindre, drar på med HM och i den tilltagande skymningen gör en elegant avskedssväng runt sitt därvid vilt gungande offer, allt medan ett smärre antal besättningsmän både syn- och hörbarligen sysslar med att tömma en stor blöt gummibåt på luft genom att brottas med den på fördäcket.

Trots tilltagande vana att arbeta under god fart framför bryggan tycks rutinerna ännu inte vara helt inarbetade. Denna sysselsättning pågår därför fortfarande vid återkomst till de inre hemmavattnen, vilket i tilltagande mörker än en gång bör ha förundrat all marin personal på Hårsfjärden, som ju tidigare kunnat beskåda liknande rituella krigsdansscener vid utpassagen.

Stig Hedén
Sjövärnsaspirant på mtb 1956-57